

te fall ble det bare et fåtall ramponerte hus. Når man utenfor Rennes ser franske barn leke på en ramponert tysk stridsvogn understreker dette nærmest at krigen på grunn av sin hurtighet, har etterlatt få spor, og her har man etter et likesom tilfeldig - om enn ubehagelig - avbrudd, igjen opptatt sitt normale virke i de allierte pansertroppers kjølvan.

I Danmark har Gestapo i den siste tid foretatt razziaer og massearrestasjoner for å komme den underjordiske bevegelsen til livs. Det sies at så godt som samtlige mere kjente personer ikke lenger våger å være hjemme om nettene. Særlig har Gestapo vært på jakt etter offiserer og ledere av militærliknende organisasjoner, som dog på forhånd var blitt advart og oppfordret til å skifte bopel så ofte som mulig. Sist torsdag natt foretok Gestapo sin største razzia blant dansker siden aksjonen mot jødene. Mange er også tatt som gissler.

- Hvilken kunst blir foretrukket i Tyskland?, spør "Fritt Folk".
- I avisene er det i hvert fall Goebbels halsbrekkende jonglering som slår rekordene.

Goebbels kan fortelle at generalfeltmarskalk Keitel har fått kvoten sin for august måned, og han vil få den også for september og oktober.
- Noe lenger perspektiv er vel heller ikke nødvendig.

I august het det at tyskerne holdt Paris, i dag at de holder Aachen. Neste måned forteller de vel at de framleis holder Berlin.

quisling bebuder at landet kaller i form av et bedriftsvern for en lønn av kr. 4920,00 pr. år + fri innkvartering + forpleining + reguleringstillegg + familjetillegg.

- Selv blant Hirden har man betakket seg for gasjen.

Om Nationaltheatrets siste premiere skriver Finn Halvorsen i "Aftenposten": "Og det skal i sannhetens navn være sagt at en slik "Sigurd Jorsalfar" som den teatret byr oss i dag vilde vært utenkelig for bare noen få år siden."

- Ja - og en slik Finn Halvorsen som den "Aftenposten" byr oss i dag vilde vært like utenkelig.

Advarsel: Det advares mot å stille seg i kinokøer. Det meldes nemlig at statspolitiet vil begynne å undersøke legitimasjonskortene i disse køer for på denne måten å få tak i de unge guttene i mobiliseringsalderen. Personer utenfor denne alder kan selvsagt heller ikke føle seg sikre. Det er Astrup som står bak aksjonen.

"Jeppe" på Det nye teater er ikke blokkert.

Fra roklubben. Blant de mange NS-folk som har gropet årene fatt er også byrettsdommer Solveig Stang. Hun har overfor departementet gitt uttrykk for at hun helst vil bli fritatt for sin dommergjerning så snart som mulig.

I en artikkel om Norges økonomi etter krigen, skriver "Kronikken" i sitt siste nr. bl.a.:

Konklusjonen blir at vi skulle ha gode muligheter for å løse de problemer som okkupasjonen har ført med seg uten katastrofale følger for den norske kronen. Men det vil bli nødvendig å gå strengt til verks. Vi vil bli bundet til fortsatte restriksjoner. Vil vi forkorte overgangstiden må vi bruke radikale midler med en gang. Det blir nødvendig å ta en operasjon. En slik operasjon kunne f.eks. skje ved tvangslån og et system med en større omgangsskatt på formue.

V i s f o r s i k t i g h e t !
V æ r p å v a k t m o t p r o v o k a t o r e r !

Freitag 13/10-44.

V Å R T L A N D

Tysk arbeid.

Ennå hender det at norske entreprenører og arbeidere frivillig går inn i tysk krigsproduksjon.

Når nytt arbeid settes i gang kan tyskerne fremdeles regne med at nordmenn stiller seg til tjeneste, selv når det gjelder utpregede militære anlegg, veianlegg, flyplasser, barakker, transport osv. Ennå tjenes store penger på slike jobber, og tyskerne forstår at en viss kategori av nordmenn er villig til å gjøre hva som helst for penger.

Mange nordmenn som på et tidlig tidspunkt lot seg lokke inn i tysk krigsproduksjon ønsker nå mer enn gjerne å slutte, men har tyskerne først fått tak i en, er det verre å slippe under.

De burde ha sett seg fore.

Nå skjønner de at selv penger kan kjøpes for dyrt.

Men at folk fremdeles lar seg engasjere av tyskerne er uforståelig. Her er det ingen underskyldning som holder. Svikerne må gjøre seg fortrolig med det svære ansvar de pådrar seg.

Våre soldater setter livet på linje på krigens fronter. De aktive hjemmefronten tar en like stor risiko. Utet og hjemme samvirker gode nordmenn om å gjenreise Norge til frihet og selvstendighet igjen.

Sett i forhold til denne innsats fortøner krigsjobbernes opptreden seg som et direkte forræderi, enten det er arbeidsgivere eller arbeidere.

Dersom de norske tysker-tjenere er så forblinde at de ikke forstår dette, så må de iallfall være klar over at det kommer en oppgjørrets dag.

I de land som inntil nå er befridd, rammes svikerne av en velfortjent straff. De som har hjulpet tyskerne blir trukket til ansvar og får sin dom.

Slik vil det også gå i Norge.

Ta ikke tysk arbeid!

Nazifiseringen av Oslopolitiet består av falkorps forseter. Politipresident Askvig har nettop ansatt fire frontkjempere som nye politifullmektiger. Av stor- og små-politifullmektiger er det nå bare 2 som er juridiske kandidater. Fyrtte Fløgnfeldt er forfremmet til politimajor. Som ny adjutant har Askvig ansatt en forhenværende politikonstabel ved navn Reidar Helstad, en kjent angiver og voldsmann.

10.000 av de rasjoneringskort som hjemmefrontens folk beslagla er sendt tilbake til Whist. De var blitt overflødige etter at det var sørget for kort til dem som myndighetene hadde nektet maten.

Mappe 115
Ekspl. A
Dato 13.10.44.
Avd. 3 4. årgang
L.nr. 5734

Arrestasjonsforeren i bladet "Vestlandet" i Sandefjord, Vaillan og ing. Carl J. Christensen er arrestert av Gestapo. Christensen har tidligere vært medlem av NS, og arrestasjonen av ham har derfor vært en del oppskutt.

Etter eksplosjonen ved Kongshavn kan nonfabrikk arresterte tyskerne fabrikkens NS-direktor, Mørk. Dessuten ble en verkemester og en tegner, pluss Hirdens bedriftsvern, som ikke hadde passert godt nok på arrestert.

Den unge danskerinne Rita Toril, hal-familjen Maartmann-Mos og redaktør Rolf Werner Erichsen, Morgenbladet, er arrestert.

Distriktslege Hognestad på Hitra er arrestert. Befolkningen der er nå helt uten legehjelp.

På Honningsvåg ble 5 mann skutt under unntagelsestilstanden, nemlig redaktør Kåre Filseth, Knudsen (arbeider), og tre yngre menn, Hallum, Harstad og Helseth. Ialt ble omlag 300 personer arrestert i distriktet, herav flere gårdbrukere og jordbruksarbeidere.

Den 19 år gamle Arne Olsen ble forleden skutt på Grønland (i Oslo) av en tysk marinogast.

I Horten har man arbeidet på en jager fra 1940, og var nå nesten ferdig da det inntraff en eksplosjon ombord, og fartøyet sank. Tyskerne har arrestert direktøren og flere funksjonærer ved verftet.

4.000 fanger sitter for tiden på Grini, minst 1500 for mange etter pluss. Man er nådd opp i fangenummer 14.800.

... 000 ...

Vi advarer en ingeniør ved Myrens verksted og en jernbanemann fra Drammen, da de ikke oppfører seg som gode nordmenn. Begge viser også en tjeneste-iver som bare kommer våre motstandere til gode. Hvis ikke forholdene retter seg, blir vi nødt til å offentliggjøre navnene.

For en måneds tid siden bragte vi en melding fra et større utenbys verksted hvor ingeniør Damhaug og formann Hansen ble stemplet som dårlige nordmenn. Dette er ikke tilfelle, og vi ber om undskyldning for den beklagelige notis.

Nyhetene torsdag kveld:

Amerikanske patruljer er rykket inn i Aachens gater etter at kommandanten nektet overgivelse av byen. Hovedstyrkene følger etter, og byen utsettes for angrep både fra luften og artilleriet. Svære branner raser. Tyskerne forsøkte å komme byen til undsetning fra NÖ, men 250 kanoner drev tropene til bakte med svære tap.

I Nederland har kanadierne utvidet bruhodet på sørbredden av Scheldemunningen. De allierte har slått en ny bresje i dikene på Walcheren. I Ö-Nederland er praktisk talt hele området ved Nedre Rhinen rensert for tyskere. I Ö-Frankrike er det lokal framgang i Epinal-området.

Hundrevis av tunge amerikanske bombefly angrep i formiddag oljemøll i Rhur, og andre hundrer Bremen og ~~Ny-Tyskland~~ ~~skokk~~ av store jagerfly. I natt angrep ~~Mosquito~~ fly mål i Berlin. Fly fra ~~Middelhavsområdet~~ angrep industrial i Wien i går. Jagerstyrker angrep flyplasser i Tsjekkoslovakia, Østerrike og Ungarn.

General Eisenhower har sendt ut et budskap til de allierte soldater der han sier at kampen skal fortsettes til seiren er vunnet. Vi har ennå en hard strid foran oss, selv om vi kan si at seiren er innen rekkevidde. Det er ingen grunn til å tro at vi vil undgå et nytt vinterfelttog.

Fra Moskva meldes at russerne har nådd den øst-prøyssiske grense på bred front. Russerne står 20 km fra Tilsit, mens byen Memel praktisk talt er omringt. I en kunngjøring i går kveld meddelte marsjall Stalin at ~~Ungarns~~ ~~nest største by Szeged~~, og hovedstaden i Transsylvania, Cluj, var erobret av russerne. - I Jugoslavia har russiske og jugoslaviske tropper omringt Belgrad. - I dag er russiske tropper nådd fram til Debrecen.

I Finland ble en tysk styrke ved Tornaa redusert med 500 mann i drepte og 400 fanger.

I Østen har allierte fly angrepet Balikpapan på Borneo for 4. gang på 2 uker. Amerikanerne har foretatt ny landgang på Palua-gruppen.

Britiske, amerikanske og russiske kontrollører er kommet til Sofia for å kontrollere Bulgarias våpenstillstandsbetingelser. Bulgaria skal trekke alle sine tropper til bakte fra Balkan innen 15 dager.

Den polske statsminister i London-regjeringen er kommet til Moskva, for å delta i forhandlingene mellom Stalin og Churchill. Også representanter for Lublin-komiteen er kommet dit.

Stalin var innbudt til en middag i den britiske ambassade i Moskva i går. Churchill ønsket Stalin velkommen på russisk. - Forhandlingene fortsatte til langt over midnatt.

Fra Stockholm meldes at 3 nazifunksjonærer i Næringsdepartementet i Oslo, Ström, Hestnes og Strand, er arrestert etter opptøyer på Ritz.

Svartebørshai nr 1 i "regjeringen" etter at Hagelin har trukket seg til bakte er "minister" Alf Whist. Forleden dag var han uheldig, idet hans sjåffør ble stoppet av tysk kontroll da han kom kjørende inn til Oslo med flere sekker korn og poteter i bilen. Sjåfføren ble arrestert og innholdet beslaglagt av tyskerne.

Bjørneviks teater har søkt politiets tillatelse til å dra på 2 måneders turne med "Pygmalion". Den blir selvsagt blokkert om den kommer i stand.

Finnene ser optimistisk på kampene mot tyskerne i Nord-Finnland. En offisiell talsmann har til "Göteborgsposten"s Helsingforskorrespondent uttalt at tyskerne snart vil bli tvunget til å retirere. Det antas at tyskerne i verste fall kan disponere 30.000 mann i Tornaa-Kemi-Kuusamo-avsnittet. En tror ikke at tyskerne kan holde Kemi lenge, og frykter for at tyskerne for å trekke seg til bakte vil ødelagge bl.a. det store og moderne treforedlingskompani Kemi-bolaget.

Russerne og finnene legger an på en hjertelig omgangstone nå da krigen er slutt og fredens samarbeid skal begynne mellom de to folk. Myndighetene går i spissen - da den russiske general Sjdjanov kom til Helsinki ble han mottatt på det hjerteligste med store æresbevisninger. Han hilste det finske æreskompani på flyplassen med et "goddag gutter" på finsk, og kompaniet svarte "goddag, hr. general".

Krigsforbryternes formuesforhold ved flukt til et annet land drøftes livlig i Sverige. Bankforeningens tidsskrift "Økonomisk Revy" skriver bl.a.: Å dømme etter uttalelser av statsråd Møller kan man regne med at krigsforbrytere i vårt land ikke vil få asylrett. Derav følger også at en kommer til å nekte beskyttelse av slike personers formuer. Bladet hevder at det nok blir vanskelig for domstolene å avgjøre hvert enkelt tilfelle og at det bør gis utførlige direktiver fra statens side. - Et like så viktig spørsmål, skriver bladet, er det å kunne hindre at slike personer fører kapital til landet. Her må det utvises den største forsiktighet fra statens, bankenes og andre pengeinstitusjoners side ved prøving av valuta-transaksjoner og betalingsoppdrag.

Hvert skip, stort eller lite, vil bli angrepet i norske farvann. General Eisenhower har derfor sendt ut en advarsel til norske skip mot å gå ut. Det gjelder å stoppe forbindelsen mellom Tyskland og Norge, å hindre at tyske soldater sendes hjem eller får forsyninger fra Tyskland.

Nyhetene tirsdag:

Aachen er nå helt omringt av de allierte. En amerikansk offiser gikk inn i byen og leverte kommandanten et ultimatum om at byen måtte overgis innen kl. 10.50 onsdag, ellers vil den bli lagt i grus. - Kanadierne på sørbredden av Scheldemunningen står i harde strider med tyskerne som forvarer seg desperat. N for munningen truer kanadierne med å avskjære de tyske styrker på Walcheren.

Konferansen mellom Churchill og Stalin, Eden og Molotov tillegges så stor betydning, at man mener at Tysklands snarlige nederlag vil bli resultatet.

Russiske tropper har nådd Østersjøen ved den Kuriske bukt, på 2 steder. I framstøtet mot Tilsit står russerne 12 km fra Ost-Preussen. - I Ungarn rykker russerne fram på en 160 km bred front og står 80 km fra Budapest. Jernbanen mellom Budapest og Debrecen er avskåret, og bruhoder er opprettet på den andre siden av elva Theiss. Fra Ankara meldes at det er brutt ut generalstreik i Ungarn. - I Finland er Kemi erobret, i Hellas har britiske tropper tatt Korinth. - USA og England har advart tyskerne mot de nye planlagte massebord på polske fanger i konsentrasjonsleire

Nyhetene onsdag:

Konferansen i Moskva fortsetter. Hovedspørsmålene er å ko-ordinere de planer som er lagt for å knekke Tyskland, det polske spørsmål og Balkans framtid. Den polske statsminister står roiseklar til Moskva. Stalin takket i en tale for den allierte hjelpen til Sovjet og gikk inn for et godt samarbeid også etter at krigen er slutt, mens Churchill berømmet Stalin som politiker og statsmann. - På vestfronten har tyskerne i Aachen nektet å overgi seg og kampene er gjenopptatt. Noen landsbyer i avsnittet er erobret, og forbindelsen Aachen-Köln er brutt. Hittil har 600.000 tyskere overgitt seg i vest. - I Hellas er innenlandsstyrkene oppfordret til å operere sammen med de allierte. I Albania er havnebyen Sazan erobret. - Etter at russerne er nådd Østersjøen ved Memel er tyskernes retrett avskåret.

Norges-nytt.

-- Samtlige prester på Lillehammer har fått generelt taleforbud. Man antar det er nazipresten Bjarne Thyness som står bak denne aksjonen. Thyness er av nazistene stasjonert som "prest" i Furnes, den bygda som grenser inn til Lillehammer, og han har lenge sett seg arg på at de forviste prester på Lillehammer samler store skarer til gudstjenester og møter, mens han selv må proke for tomme benker.

- På foranledning av Kirkedepartementet har Justisdepartementet sendt alle landets sorenskrivere et rundskriv, hvor de pålegges ikke å godta de fødsels- døps- og vigselattester som utferdiges av de prestene som har nedlagt embetet sitt. Som kjent sluttet disse å bruke de gamle attestene og embetsstemplene, og de har siden utstedt slike attester som ikke-embetsprester. Hvis sorenskriverne følger denne ordre vil det bety at f.eks. ingen vil kunne gifte seg uten å gå til naziprest. Ingen sorenskriver må ta hensyn til rundskrivet og påbudet! De attester som kirkefrontens prester utsteder, må fortsatt goitas som fullt gyldige.

- Ved kl2-tiden natt til søndag 1/10 gikk det flyalarm i Drammen. Den varte en times tid. Da nattoget fra Oslo kom til Drammen, ble hele stasjonsområdet avsperrt og alle menn i den registreringspliktige alder ble arrestert og ført bort. En time etterpå lod det store drama over byen. Det var knøttfabrikken på Grønland på Strømsiden, som gikk i luften.

- quislingene føler seg mer og mer usikre. Etter de siste angiver-likvidasjoner er det satt i gang fast morgenpatruljering ved spesielle NS-politifolk, som kjører rundt i politiets biler. De er utstyrt med maskinpistol som er plassert inne i bilen, og to politimenn står ferdig til å hoppe ut dersom de ser mistenkelige personer på gatekjørner o.l. De er bevæpnet med revolvere.

Det rår en nervøs stemning både blant tyskerne og våre hjemlige banditter, som ofte visiterer folk på gatene om natten, og ikke sjelden skyter på frødelige nattevandrere.

Timen for befrielsen av Hellas

har slått, telegraferer BBC fra Kairo. Kort etter meldingen om at tyskerne var i ferd med å evakuere det sydlige Hellas til den korinthiske kanal, har de allierte innledet en luft- og sjölandsetting i Hellas, som man fikk beskjed om i kommunikeet forrige torsdag. Hele Peloponnes oppgis nå å være på de alliertes hender, og det heter at tyskerne holder på å rømme Athen.

Landstigningen i Albania fant sted i den sydlige del av landet. Her er byen Saranda erobret, hvormed den tyske garnison på den strategisk viktige øy Korfu er avskåret fra forbindelsen med fastlandet. Korfus befestningsanlegg bombes nå med stor kraft. Etter den britiske landgang på Kreta har tyskerne trukket seg til bake til den nordvestre del av øya. Det antas som gitt at både Hellas og Albania i løpet av kort tid vil være ranset for tyske tropper. Og dermed er da også Tysklands drem om herredømmet på Balkan og planene om å bli en Middelhavsmakt for alle tider skrinlagt. Hitlerismen som er skapt av de gamle fantastiske prøyssiske storkrigsherrer, har ført til den mest fullstendige utryddelse av alle muligheter for å nå et slikt tyrannisk mål.

En gallup-avstemning i England

har vist stor majoritet (97 %) for at Hitler, Himmler, Gohring og Goebbels og de andre naziledere skal behandles som krigsforbrytere og straffes strengt. 93 % stemte for avmilitarisering av Tyskland, og 88 % var for tysk krigsskadeserstatning.

Norgeshjelpen i Sverige

setter fornyet fart over hele landet. Avisene har artikler om den vanskelige vinter som står for døren, og hvor nødvendig det er at alle svenske borgere deltar i hjelpeaksjonen. Det er tydelig at de siste utslag av tysk brutalitet - bl.a. tilfellet med "westfalen" - har skapt en sterkere folkestemning enn noensinne for i vårt naboland mot tyskerne og for vår kamp

VÅRT LAND

Tirsdag 17/10-44.

Enighet.

Aftenposten og Fritt Folk skriver at det er stor uenighet innen den norske hjemmefront. Blant nazistene og de svarte garder er derimot enigheten fullkommen.

Det siste er på en viss måte riktig. Etter de hyppige avskallingsprosessene oppnår nazipartiet periodevis en slags ytre enighet. Men bak kulissene går det varmt for seg når forbryterne skal holde justis og gjensidig ansrette hverandre.

Dette får en ikke vite noe om gjennom partiets aviser. Det hører med til systemet at all kritikk skal knebles. Korrupsjonen er så tykk at den må skjules ved ekstra røyklegging. Det er bare når de avskallede eller medlemmer av roklubben går rundt og beklager seg at almenheten får kjennskap til de indre stridigheter.

Nazifronten er råtten tvers i gjennom. Den kan ikke eksistere uten gjennom vold og terror, støttet til en fremmed militærmakt og gestapostet. Med fri presse og frie offentlige organer, med selvstyre og stemmerett for folket, vilde hird og herk være dømt til undergang på kortere tid enn de vilde lykkes dem å rømme landet.

Da vilde nazistene kjenne det på kroppen at den norske hjemmefronten er enig: Den er enig om å redde Norge ut av den nazistiske pøl. Den er enig om å bekjempe nazismen uforsonlig til siste skanse og gjøre den fredløs i landet. Alt som minner om disse forbannede års pöbelstyre skal vaskes vakk med skarp lut så en kan puste fritt i landet. Naziforbryterne skal få sin dom og straff.

Hjemmefrontens enighet er en farlig ting - for nazistene.

Ikke flere norske fanger til Tyskland.

Umiddelbart etter Westfalen-tragedien kommer meldingen om at tyskerne har transportert nye 500 fanger fra konsentrasjonsleiren på Falstad, til Oslo. Da slike sendinger ytelukkende foregår med sikte på vidresending til Tyskland, må vi forstå det slik at slavetransportene sörover skal forsette, til tross for at det fra før er omlag 8000 menn og kvinner i fengsler, tukthus og konsentrasjonsleirer i Tyskland. Grunnen til denne umenneskelige behandling er utvilsomt den at tyskerne vil ha gisler.

Dette må ikke skj. Altfor mange av våre menn er sent ut av landet til en uviss skjebne. De norske studentene f.eks. brukes nå til å bygge befestningsarbeider og til arbeide i rustningsfabrikkene like ved fronten. Forleden ble det meldt over London at den engelske og amerikanske regjering er blitt underrettet av den polske regjering i London om at tyskerne planlegger å utslette fangene i 3 navngitte konsentrasjonsleirer i Polen. Det er fryktelige perspektiver som åpner seg for oss.

Vi må derfor være forbredt på å bruke alle midler i denne aksjonen. Og disse midler har vi. Vi viser i så måte til oppropet i forrige uke fra Hjemmefrontens ledelse, der man får det første varsel om å holde seg parat. Signalet kan bli gitt når som helst. Var beredt.

La avisen gå videre.

Den illegale presse arbeider under vanskelige kår. Fra publikums side kan det imidlertid gjøres en god del. For eksempel å ta vare på avisen og la naboen få den. Vi er ikke i stand til å levere hver eneste innbygger i landet det samme nummer av avisen, men den kan nå utover hvis mottakerne igjen sender den videre til kredser hvorfra avisen igjen kan nå nye lesere. Med en smule velvilje og litt arbeid kan vi nå langt, atskillig lenger enn med 100.000 ark av dette papiret.

Spred avisen, men vis forsiktighet.

Mappe 115
Eksp. A
Dat. 17.10.44
Avd. 3A
L.nr. 5891

etter frigjøringen er en selvklar sak. Det rå'r heller ingen tvil om at alle andre forskjellige fag- og standsgruppers økonomiske organisasjoner og næringsorganisasjonene vil bli gjenreist. De vil bli bygd opp igjen stort sett slik som vi kjenner dem fra tiden før 9. april 1940.

De politiske partiene ble oppløst og deres eiendeler beslaglagt 25. september 1940. Det har mellom de 4 store partiene Høyre, Venstre, Bondepartiet og Arbeiderpartiet eksistert en stilltende overenskomst om å innstille all partipolitikk så lenge okkupasjonen varer. Den innstilling som var bestående for denne overenskomsten, var besjålet av den samme ånd som helt fra begynnelsen av har bestemt hjemmefrontens kamp. Enhet og fasthet innad var den første betingelsen for en effektiv kamp mot okkupasjonsmakten og forrederne. Partiene som partier hadde ingen oppgaver å fylle i den helt endrede situasjon som var intrådt. Det tjener de politiske partiene til ære at de forsto dette og trakk konsekvensen av det.

Når frigjøringens time slår, vil vi igjen stå overfor en fullstendig endring av forholdene. Da skal våre demokratiske institusjoner på ny settes i høyssetet. Det parlamentariske system, som er grunnlaget for folkestyret i stat og kommuner, bygger på politiske partidannelser. Intet demokratisk samfunn kan bygge på et-parti-systemet. Den frie meningsutveksling betinger bl.a. en fri presse og friheten til å virke for sin oppfatning gjennom frie organisasjoner. Oppgavene etter frigjøringen blir helt andre enn de vi i dag gjenlever. Det vil være delte meninger om hvordan oppgavene skal løses. Det er i og for seg ingen fare i dette. Tvertimot. Fri meningsutveksling kan utvikle en kamp mellom forskjellige politiske synsmåter, men det er jo ikke en betydelig med indre splid. Vårt folk er så godt skolert i demokratisk ånd og tankegang at det gjennom idekampen kan finne veien til felles innsats også i de oppgavene freden stiller oss overfor.

Selv om det har vært en del kandestøperier om de politiske partienes framtid, er det klart at partiene vil bli reorganisert like etter frigjøringen. Partiene er blitt oppløst etter et dekrèt fra den tyske okkupasjonsmakten. Av omsynet til kampen for frigjøringen har de i denne tiden innstilt all partipolitisk kamp. På bakgrunn av dette er det selvkjent at partiene vil bli reorganisert. Selv om det bare var for å fatte vedtak om oppløsning eller overgang til en annen partidannelse, må partiene reorganiseres for å kunne gjøre et slikt vedtak. Det eksisterer ikke i dag innenfor noe parti lovmessige instanser som kan fatte vedtak av en slik rekkevidde. Det kan bare skje etter frigjøringen og av det reorganiserte partis egne medlemmer. Spørsmålet om partiens framtid er en helt annen sak, og det vil bare tiden etter krigen kunne gi svar på.

Hvorledes vil slutfasen av krigen arte seg her i Norge? Det er et spørsmål som opptar sinnene sterkt i dag. Det er ingen ting som berettiger oss til å skjulte ut de 3 mulighetene vi må regne med, invasjon, kapitulasjon og evakuering. De alliertes landgang vil sikkert arte seg temmelig likt uansett hvilken av de 3 alternativer blir det aktuelle. Mulighetene for kamp må man gjøre i alle tilfeller, men selvsagt blir kampen voldsomst i tilfelle invasjon. Ved kapitulasjon vil kamper kanskje kunne undgås, men befrielsestoppene vil innrette seg på kamp og handle deretter. Selv om tyskerne kapitulerer, vil man nemlig ikke kunne stole på at de holder overenskomsten. En slåt her er heller ikke det samme som en "vinner på alle fronter". Vi har ing garanti for at disiplin vil holde. Og selv om Wehrmacht gir opp, er det ikke dermed sagt at SS, Gestapo og andre naziorganisasjoner gir opp. Umulig er det heller ikke at de får tilslutning av visse grupper av Wehrmacht. En uttalelse av Churchill nylig har åpnet et nytt perspektiv. Det kan hende at de allierte fra et bestemt tidspunkt erklærer krigen for avsluttet. Restene av Wehrmacht blir fra dette tidspunkt å anse som ikke eksisterende som militær organisasjon. I så fall er det stor fare for kaos blant de tyske styrkene.

Vi ser at mulighetene er mange og farene store. Vi skal ikke male fandan på veggen, men heller ikke være bløide i bedømmelsen av de muligheter som foreligger. Vi har ennå en vanskelig tid foran oss. Vi vil bli stilt overfor store krav, som vi må løse.

Statspolitiske bekymringer.

Statspolitiet har det meget bekymringsfullt om dagen. Både store og små nazister kommer på at de har ett og annet på samvittigheten som gjør at de kunne trenge politibeskyttelse. De små får det jo være med, men de store må Stapo nesten ta hensyn til. Nylig var det minister Stang som folte seg truet. En eller annen hadde ringt til departementet hans og spurt om det var så at han var skutt. Stapo måtte beskytte ham!

Akkurat som ikke Stapo har nok med å passe seg selv. Flere av de dyktigste og mest erfarne angivere er blitt borte for dem. Hvem som helst av dem kan være den neste på listen. Nesten daglig merker de at de er observert og de får ofte mystiske telefonoppringninger om hvordan det står til og sånn... De tør nesten ikke ligge hjemme om nettene lenger og konene deres liker slutt ikke at de går alene på gaten etter at det er blitt merkt. Kanskje er det best å komme seg til Sverige for det er for sent, som han og han av deres kamfeller har gjort det.

Og så er det "arbeidsinnsatsen". Astrup maser og tyskerne raser. Men Stapo makter ikke å hente inn hver eneste en. Det får heller være med "arbeidsinnsats" og mobilisering nå. Tusener andre oppgaver presser på. Sabotasjen øker, alltid ramler sammen rundt dem.

Den statspolitiske atmosfære er tydelig nervøs. Tendensen: Uste.

En norsk utstilling - "For vi reiser hjem" - er åpnet i London. Den viser Norge under fred, krig og okkupasjon, og betegnes som særdeles vellykt med et stort antall fotografier, modeller og andre utstillingsgjenstander. Blant de siste la publikum merke til en skropelig fiskerbåt som to norske fiskere i 1940 brukte fra Norge til Skottland. Båten vil etter hjemkomsten bli plassert i Sjøfartsmuseet i Oslo. Et særlig tyngdepunkt er lagt på å framstille den norske handelsflåtes og flyets innsats under invasjonen i Normandie. Man understreker også Norges økonomiske, sosiale og kulturelle standard før krigen og okkupasjonen. - Utstillingen skal senere flyttes til Glasgow.

Det britiske arbeiderparti har opptatt spørsmålet om en rekonstruksjon av den sosialistiske Internasjonale etter krigen. Mulighetene for å samle alle sosialister i en internasjonale er det målet partiet har for øye. Sovjet-Samveldet har til mai 1944 mottatt følgende krigsmateriell: 12256 fly, 9250 stridsvogner, 3730 luftvernkanoner, 1111 lette panservernkanoner, 22 minesvepere, 12 store ubåtjagere, 82 mindre ubåtjagere, 40,2 millioner granater, 1316,2 millioner annen ammunisjon. Dette var fra USA og England til sammen. - Fra USA alone har Sovjetsamveldet fått 212168 lastebiler, 17000 motorsykler, 241 lokomotiver, 1154 åpne godsvogner og 245000 telefonapparater og så store mengder telefontråder at den kunne rekke 30 ganger rundt ekvator. - Fra USA er det videre til utgangen av 1943 sendt 1,4 millioner tonn stål, 117,000 tonn sprengstoff, 384,000 tonn aluminium, 740,000 tonn olje, 2 millioner bildekk, foruten store kvanta sko, lær og løvnettsmidler.

Nyhetene fredag:

Ennå et tysk forsøk på å undsette Aachen er slått til bake. Byen ble på nytt bombardert av de allierte. - På estfronten står russerne 20 km fra Tilsit. I Transsylvania er knutepunktet Grosswarden erobret. En melding fra Stockholm sier at den ungarske regjering har henvendt seg til de allierte for å få vite våpenstillstands-betingelsene. - I Italia står 5. arme 20 km øst for Spezia. - Østen: Formosa ble bombet kraftig av allierte fly i går. - Amerikanske fly fra hangarskip angrep japanske baser på Luzon, Filipinene. Andre fly har gjort sitt hittil største angrep på Balikpapan på Borneo.

Fra Stockholm meldes at den direkte telefonforbindelse med Berlin ble åpnet igjen i natt etter 4 døgns brudd.

Blant de sist arresterte i Tyskland er dr. Hjalmar Schacht, meldes over Stockholm. Hans datter som er ansatt ved den tyske legasjon i Stockholm har brutt med nazistene. Enda en legasjonssekretær har brutt med Berlin.

Nettene lørdag: Amerikansk infanteri er trengt dypere inn i Aachen, mens oprensningen i de østlige bydeler fortsetter. Byen ligger nå fullstendig i ruiner. Tyskernes siste forsøk på å undsette byen kostet dem 84 tanks og en hel panserkolonne. Den amerikanske forsvarsminister har rettet en advarsel til det tyske folk, og bebudet at alle tyske byer vil oppleve liknende ødeleggelser som Aachen hvis tyskerne ikke reagerer mot nazistenes desperate beslutning om kamp til det siste. Den første ikke-nazistiske borgermester er oppnevnt i Eilendorf, hvor 50 % av innbyggerne var igjen. Etter gjenerobringen av Overloos har britiske tropper støtt ytterligere 3 km fram mot den tyske grensen. I Scheldelommen har kanadierne nådd fram til mindre enn 8 km fra Breskén. Nye allierte forsterkninger er ført fram til Scheldemunningens strømt og en tysk linje ved Wiesen ved Leopoldkanalen er utslettet. Grensebyene Cleve og Emmerich hvor tyskerne hadde store forsyninger og ammunisjon, er fullstendig blitt utslettet etter britiske flyangrep. - Stalin melte i en særordre i går at Riga var befridd. Russerne trekker seg stadig mer og mer om Memel. 30 kraftige tyske motangrep langs den øst-prøyssiske grensen er slått til bakte. Jugoslaviske og russiske styrker venter fram mot Budapest og Siebenbürgen. Jernbanen Beograd-Budapest er brutt etter erobringen av Subotica. - Ubekreftede meldinger sier at Titos styrker har trengt inn i Beograds forsteder. - Den polske statsminister hadde i går en 2 timers konferanse med Stalin og Churchill. - Det allierte hovedkvarter i Cairo melder at greske patrioter har befridd Aten og Pireus. Den greske regjering er allerede kommet til Aten fra sitt midlertidige oppholdssted i Italia. - Østen: Allierte bombeangrep i forrige uke har kostet japanerne 150 store og 200 mindre skip og 550 fly.

Nyhéte søndag: Det er lyktes kanadierne å få fast fotfeste på den andre siden av Leopoldkanalen, hvor de er advansert 2 km. I Ø-Holland rykker britene langsomt fram mot Maas. I Aachen fortsetter kampene. 3000 sivile har overgitt seg til de allierte. Amerikanerne har åpnet et nytt angrep Ø for Epinal. - I Italia står 5. arme 16 km fra Bologna. - Korfu er befridd etter at hele den tyske garnison overga seg. - Tyskerne melder at Rommel er død av sine sår fra Normandie. - Østfronten: Russiske og jugoslaviske styrker er rykket inn i Beograd hvor det pågår gatekamper. - I Ungarn raser store tankslag, hvor tyskerne har tapt 143 tanks. På 4 dager er 400 tyske tanks satt ut av spillet. Den ungarske regjering er innkalt til møte.

De siste nyheter man'eg kveld:

De ungarske nazister - Pikkorspartiet - har tilrevet seg makten i Ungarn v Horthy, som bad om fred, er betegnede som forreder. Organisasjonens leder Salasi, som har sittet arrestert siden 1939, betegnes som statsoverhode. På 3 dager har ikke russerne nevnt et ord om kampene i Ungarn. - I N har russerne støttet av krigsskip og fly erobret Petsamo, og hindrer dermed tyskerne i å evakuere N-Finland sjøveien. Finnene har tatt til bakte Rovaniemi, og er kommet så langt nord at de evakuerte kan vende til bakte. Titos styrker har tatt Nich. - Det greske flagg vaker igjen på Akropolis. En flyplass ved Aten er tatt, og allierte skip har landsatt tropper og materiell i Aten. - Russiske og jugoslaviske tropper er gått over andre Morava og erobret Krusevaz. - Flyangrepené: Allierte fly har de siste dager foretatt sitt kraftigste angrep på Tyskland. Wilhelmshafen og Hamburg ble bombet natt til søndag. 1200 amerikanske bombere var over Düsseldorf og Köln søndag. Engelske fly angrep Barmingen ved Dortmund med 12000 ts bomber. Natt til lørdag angrep 1000 bombere Duisburg, og andre fly Berlin og Hamburg. Over 3000 fly var over Tyskland lørdag. I dag ble Wilhelmshafen kraftig bombet, og viner lagt ut. Hamburg ble også bombet. I Skagerrak ble en tunglastet tankbåt skadd og 4 luftvernskip ødelagt. - I Barentshavet senket russerne 2 tyske skip og i Østersjøen 4. Russerne har bombet Tilsit 2 ganger i helgen, og videre Memel og Libau.

Oslo: Lørdag morgen skjedde en voldsson eksplosjon i den tyske lagerbygning p. Ringnes bryggeri. En voldsson brann la hele bygningen i aske. Om kvelden samme dag skjedde noe liknende hos Josef Kussius' fabrikk på Bryn.

Nils 200 takk

Mappe 115
Ekspl. S.
Dato 24.10.44.
Ard. 3A 11/47
Lnr. 5673

V Å R T L A N D

Torsdag 24/10-44.

Polisk tragedie.

Den norske nazipressen har vært sterkt opptatt av den baltiske tragedie. Tragedien består i at tyskerne jages ut av Estland, Latvia og Litauen etter å ha holdt disse land besatt i fire år.

De baltiske statene har vært hørtatte land, og tyskerne har optrådt omtrent på samme måten der som i Norge, Holland og Belgia.

Mens Finland ennå lå i krig med Russland skrev også finske aviser om den baltiske tragedie, men med skarp brodd mot sine allierte tyskerne. I steden for å få sitt selvstyre til bakte som de hadde håpet, var landene satt under tvangsformyndarskap av Tyskland. Finnene hadde høve til å studere forholdene på nært hold. Selv om tyskerne var deres "våpenbrødre" fant de grunn til å kritisere overgrebene.

Det som skjedde i de baltiske land var at tyskerne etablerte seg som herskere, terroriserte befolkningen, satte i gang skarp forfølgelse av antinazister og tvangsutskrev ungdommen til tysk krigstjeneste.

Nå jages okkupantene ut, men under flukten svir de av byene og legger landet øde. Selv skryter de av at det bare er ruinhauger til bakte. Det som kaltes byer eksisterer bare som en betegnelse på kartet.

Stilt overfor disse redslor søker mange av befolkningen beskyttelse i verige. Strømmen av flyktninger er ikke av ny dato. Den har pågått lenge, og i randsstatenes quislinger samtidig søker seg vekk av frykt for dommen og straffen er ikke til å undres over.

Men ansvaret for den baltiske tragedie faller på tyskerne. De kom som råbrere, fortsatte som utplyndrere og reiser som brannstiftere.

Fantastiske rakettbombeanlegg ved Cherbourg. De alliertes invasjon i Normandie gjorde hastig slutt på noen fantastiske anlegg som tyskerne hadde bygget på i nærheten av Cherbourg, tydensynlig bestemt som startbaner for 2 store tyskerne sier skal ha en 10 tons vekt og en fryktelig virkning. Det nevnte startbaneanlegg var et monstrum som kunne være verdig en Jules Vernes fantasi, og er anlagt like opp mot et fjell med grotter og guler som var anvendt av den franske flåte som ammunisjonslager. Disse hulerne har tyskerne utvidet for å bruke dem som bombelager. Det uhyre betongbyggverk hvis tak var beregnet å bli 10 meter tykt, har mange startbaner og et spesielt ekstra-beskyttet rom for de offiserer som skulle skyte ut raketten. Anlegget var omtrent 3/4 ferdig - og nå vil det bli en interessant turistattraksjon. En liknende affære er erobret i Palais-området. Ved Cherbourg var rettet mot Bristol, som ligger 30 mil borte. - En korrespondent uttaler at når man ser disse fantastiske byggverk, så må man vilkårlig bli slått av forferdelse over den terror-fantasi som ligger bak planene om fra 2.000 bombebaser i Nord-Frankrike å skulle terrorisere Englands befolkning.

Nyhéte fredag: Store amerikanske styrker er gått i land på Filipinene, der en halv million japanske soldater står i fare for å bli avskåret.

Britiske og kanadiske tropper er gått til et nytt angrep N for Antwerpen. Store fly- og tank-styrker deltar i operasjonene som er rettet mot Bergen. Kanadierne har inntatt Breskens.

Dubrovnik, på den dalmatiske kyst, er inntatt av jugoslaviske styrker. Over 1000 tunge bombefly angrep i natt mål i Stuttgart og Nürnberg.

Nyhéte lørdag: Aachen er nå på allierte hender. Amerikanerne rykker videre i rydder opp i utkantene av byen. Hittil er 10.000 fanger tatt. Britiske og kanadiske tropper har i offensiven N for Antwerpen gått fram til et sted 40 km fra Rosendal-kanalen. Vest for Antwerpen er allierte tropper gått over Leopold-kanalen på et nytt sted. - Beograd er befridd av russiske og jugoslaviske styrker. En tysk garnison SØ for hovedstaden er fullstendig slått, 300 tyskere falt og 8000 ble tatt til fange. 3 russiske arméer er på marsj mot Budapest. Berlin melder at russerne bringer fram på den øst-prøyssiske kyst på en 80 km bred front. - I N-Finland svir tyskerne av byene etter som de blir trengt til bakte. Britiske tropper står 160 km NV for Aten. - Over 600 skip deltok i landgangen på Neyte på Filipinene. I flyplass er tatt.

De siste nyhetene søndag kveld (innklusive søndag)

Den britiske, russiske og amerikanske regjering har anerkjent de facto de Gaulles regjering som Frankrikes provisoriske regjering.

Britiske tanks og infanteri rykker fram mot Hertogenbosch, hvor de står i en bue på 17 km omkring byen, bare 5 km fra byens centrum. Britiske og kanadiske tropper er gått til aksjon mot tyskerne i Schelde-lønnen, hvor de tyske baktropper yter kraftig motstand. Fort Fredrik Henrik er på de alliertes hender. N for Antwerpen står britiske og kanadiske styrker 8 km fra Rosendal. 3. amerikanske arme står 30 km O for Nancy, mens franske tropper i Vogeserne er rykket fram mot de tyske stillinger og har tatt en rekke fanger.

Lørdag kl. 10,15 overga de siste tyske soldater seg i Aachen, etter at deres kommandant, oberst Wilck, tidligere var gått med på betingelsesløs kapitulasjon. Byen er en eneste ruinhaug og vil bli liggende slik til skrekkelig advarsel i en menneskealder. Det fortelles at Wilck lot skyte 20 sivilister som for lo dager siden forlangte at byen skulle overgi seg.

Kanadiske tropper har erobret grensebyen Eschen. - På Moselle-fronten er Meuse og 4 andre byer oversvømmet.

Tyskerne har for første gang brukt flygende bomber på vestfronten, nemlig i Aachen-området.

Flyangrepene: Britiske bombefly angrep i natt Hamburg og andre steder i V-Tyskland. Miner ble lagt ut. I går var omlag 1500 bombefly med sterk jager eskorte over Hamm, Münster, Hannover, Neuss og Bremen. - I forrige uke ble det kastet ned 15.000 tonn bomber over Tyskland. Jagerfly ødela eller beskadiget 1926 lastebiler og jernbanevogner, 188 lokomotiver og 622 motorkjøretøyer. - Lørdag ble kanonstillinger ved Vlissingen angrepet. Italiastasjonerte fly gjorde utfall mot mål i Ungarn, oljelagre i Regensburg og mot mål i Rosenhayn, Brux og Milano.

Lørdag ble skip på havna i Haugesund angrepet av britiske fly, og 2 skip satt i brann.

Russerne støter fram mot norskegrensen på en 80 km bred front. Nikkelgruvene i Petsamo er erobret, og tyskernes 163. divisjon tilføyd svære tap. De 3 finske kolonner som rykker fram nordover er kommet 50 km fra Sodankylä. På 4 dager har finnene tilbakelagt 110 km.

Lette russiske sjøstridskrefter har senket 2 transportskip, 2 minesveipere og 1 patruljebåt i Varangerfjorden.

Ifølge meldinger fra Stockholm ventes det når som helst russisk landgang på Ost-Finmarkskysten, muligens med omgjørelse av de sterke tyske batterier. Det ventes at tyskerne da vil trekke seg til bake til Tana-linjen. Den norske sivilbefolkning evakuerer Kirkenes, Vadsø og Vardø, men til fots, da tyskerne tar alle befordringsmidler.

Ungarn rykker russerne fram mot Budapest fra 3 kanter. En arme går mot Novisad støttet av jugoslaviske styrker, en annen er på rask marsj fra Debrecen, og etter erobringen av Zeged også herfra mot Budapest, mens russernes tredje arme er nådd fram til den slovakiske grensen etter å ha tatt det viktige jernbaneknutepunktet Nyiregyhaza. Knutepunktet Baja ved Donau er også tatt.

Fra Hellas meldes at britiske tropper har erobret Lamia, 160 km fra Athen. Oyene Euböa og Andros er nå også på allierte hender.

I Italia har 8. arme nådd Savio-floden over en 16 km bred front og har rensset Cesano. 2 høyder N for Galatea er blitt tatt av polske tropper.

Fra Mc Arthurs hovedkvarter meldes en fortsatt framgang på alle sektorer i Leyte-öya. Etter at hovedstaden Takloban på Leyte-öya er befrikket, er den filipinske regjering vendt til bake dit. Alle marionetteregjeringens lover er satt ut av kraft. - En britisk flåtestyrke har gjort et vellykket framstøt mot Nicobar-øyene. - Det meldes at en større britisk flåte er sendt til Det fjerne Østen.

80.000 liter smøreolje ble ødelagt ved sabotasjehandlingar på Sörenga i Oslo torsdag 12/10.

Den nazistiske propaganda

har fra første stund av slått fullstendig feil. Det norske folk er ikke tyskere som er regjert av prøyser-militarister. Vi har gjennom alle år hatt en fri presse som har tatt til orde for eller mot en sak - uavhengig av en enkelt mann eller et parti. Våre interesser dreide seg heller ikke om krig og erobringer med våpenmakt, om herrefolk og verdensherredømme, Vi var mere interessert i et godt utkomme og høyere levestandard, eller for å bruke et kjænt slagord: Hele folket i arbeid. Mens tyskerne fikk kanoner istedenfor smør, steg den norske levestandard til et av verdens beste.

Nazipropagandaen har gjort mange utfall i forsøket på å splitte den norske hjemmefronten, men forgjeves. Særlig etter Sovjet-Samveldets inntrøden i krigen var det lett å spekulere i tidligere agitasjon mot russerne, men massegravene, nakkeskuddene, deportasjonen og pinslene minte gitt opp er vi blitt servert en rekke historier om russernes umenneskelige fremferd i de erobrede strøk, hvor befolkningen enten blir sendt til Sibir eller skutt. Da heller ikke disse eventyrene blir betraktet som annet enn det de er, må nazistene søke andre veier i propagandaen sin. Og nå har en genial hjerne funnet ut at den illegale presse er nettop noe for oss. Og så kommer det "illegale aviser" som handler om hvordan Gram (og Alfild Hovdan kjemper for rettferdighetens sak mot Nygårdsvolds politidiktatur, om overgrep og maktmisbruk og avskjedigelser på dagen. Det er uhørte og umenneskelige ting som foregår i London og Stockholm, slikt vilde aldri bli tålt her hjemme.....)

Men nazipropagandastene har vært litt for ivrige i tjenesten. De har glemt at den "legale" pressen ikke reklamerer for den illegale, at den illegale pressen også har med nyhetene fra London radio og at den har et innarbeidet distribusjonsapparat. De plumpe forsøk på å splitte hjemmefronten med slike midler er derfor dømt til å mislykkes allerede ved det første nummer, som ikke bærer noen som helst tittel og som ikke bringer en eneste nyhet. Og da produktet også blir citert på fremtredende plass i nazipressen vet vi tydelig hvor produktet skriver seg fra. Slike ting tar vi derfor ikke høytidelig.

Verre er det når provokatørene kommer oss innpå livet. Som for eks. de som skal "reorganisere" den illegale fagbevegelsen og bringe "orden" i økonomien. Her er det straks verre og det gjelder å være på vakt.

En tredje form for provokasjon er det når uansvarlige elementer skal ta seg av styret og stellet i Norge etter frigjøringen. Uansvarlige aviser som slår til lyd for at regjeringen Nygårdsvold skal gå av, har tatt med de ansvarlige illegale avisers oppgaver idag. Dette kan godt og kort slås fast den ting at statsminister Nygårdsvold selv mange ganger har uttalt at hans regjering vil tre tilbake så snart Norge er frigidd, for å gi plass for en ny regjering på bredest mulig grunnlag. For det andre er heller ikke regjeringen Nygårdsvold en partipolitisk regjering lenger, idet den har representanter også for de øvrige 3 store partier, Høyre, Venstre og Bondepartiet. Bare dette faktum skulle tilsi at den enhetlige hjemmefront ikke har grunn til å kaste sine egne representanter. Den norske regjering har for tiden følgende sammensetning:

Statsminister Nygårdsvold
Utenriksminister Trygve Lie
Forsvarsminister Oscar Torp
Handelsminister Olav Hindahl
Justisminister Terje Wold
Finansminister Paul Hartmann
Sjøfartsminister Arne Sunde
Sosialminister Sverre Støstad
Landbruksminister Hans Ystgård
Kirke- og Undervisningsminister Nils Hjelmtveit.
Forsynings- og gjenoppbyggingsminister Anders Frihagen
Statsråder uten portefølje: Sven Nielsen og Anders Fjeldstad.

Nazi-Tyskland og Sovjet-Samvellet.

Sovjetrussland er ingen alliert for den tyske nasjon i dens kamp for frihet.... Selvsagt ting at vi gikk inn i en allianse med Russland, vilde være signalet til en ny krig, og resultatet av den vilde bli slutten for Tyskland. (Hitler i "Mein Kampf")

Bolsjevik-faren.

Aftenposten har vært en lærevillig elev av Gobbels og er blitt nazistenes hovedorgan i Norge. Men når Berlin taler fra Akersgate kan det ikke unngås at det oppstår enkelte komiske situasjoner.

For eksempel dette med bolsjevikfaren:

- Nå jager russerne de tyske tropper ut av Nord-Finnland, nå har de tatt Petsamo, nå står de snart i Norge - bolsjevikene er over oss!

Hvorpå Aftenposten forteller at russerne truer Norges frihet og selvstendighet. En gair sag i bynene og leser en gang til. Ja, det står virkelig så.

Friheten og selvstendigheten! Den har tyskerne tatt fra oss. De har gjort Norge til et fengsel, hvor landets borgere plyndres og pines etter Himmlers verste oppskrifter.

Våre allierte er nå i ferd med å åpne portene i dette fengsel, og en kan da ikke forlange at vi skal frykte russerne av den grunn!

At Aftenposten er grepet av reisel er derimot meget forklarlig. Nazistene vil ikke få det godt.

Om katastrofen i Kirkenes.

Her vi mottatt denne beretningen: Russiske bombefly kom inn over byen og angrep tyske stillinger og anlegg. Herunder oppsto noen branner. For at den ikke skulle bre seg ville tyskerne sprengte vekk noen hus. Den første sprengningen ble da under var så liten at bare et rom ble blåst bort. Tyskerne ble irritert over dette. Den neste sprengning ble så kraftig at hver eneste rute i byen gikk, og gardinene blafret i den sterke vinden. Varmen tok tak i dem, og ikke lenge etterpå sto en rekke hus i lys lue. Tyskerne ble grepet av panikk, og rekvirerte alt kjøretøy i byen for å komme unna. Resultatet var at de kjørte bort broene og sag ikke om slangene som brannfolkene brukte i slukningsarbeidet, men kjørte over dem så de ble ubrukelige. Katastrofen var fullbragt.

På denne måten er det russisk terrorbombing foregår.....

Trafikkstansen på Bergensbanen i den siste tiden kommer av at tyskerne har krevd alt rullende materiell på denne strekningen for sine behov.

Det er stopp i godsforførselen til de to nordligste fylker, Troms og Finnmark. Postkontorene tar imidlertid mot brev og pakker foreløpig.

- 0 -

Konferansene i Moskva avsluttet.

Churchill og Stalin har avsluttet sine konferanser i Moskva. Churchill og Eden reiste torsdag morgen med fly til baken til England. Stalin var selv til stede på flyplassen og tok avskjed med dem.

Det er sent ut et offisielt kommunike om forhandlingene, som det heter her foregår i en atmosfære av den største tillit til utfallet av framtidens operasjoner på alle fronter. Konferansene fant sted i tiden fra 9. til 18. oktober mellom Churchill og Stalin, Eden og Molotov og deres respektive militære rådgivere. Man tok et nytt utsyn over de spørsmål som var reist under de foregående forhandlinger. Både Balkan- og Polen-spørsmålene ble grundig gjennomgått, og krevde lang tid. For det sistes vedkommende var også London- og Lublin-polakkene representert, og forhandlingene på dette punkt bidro til å oppklare mange misforståelser. Også Jugoslavias vanskeligheter var et viktig punkt på dagsordenen. - Motet fant sted med den amerikanske regjeringens vitende og bistand. - Pravda skriver: Konferansen er et nytt steg på veien til et godt samarbeid mellom Storbritannia og Sovjet-Samvellet.

-oOo-

V Å R T L A N D

Fredag 27/10-44.

4. årgang.

Livsrom.

Terror er en normal livsform for nazister og ikke noe de bare betjener seg av under krig. Med terror erobret de makten i Tyskland. Med terror opprettholder de den. Å terrorisere og la seg terrorisere synes å ligge godt til rette for tysk mentalitet. Gjennom alle grader tyrkes terror, og "forerprinsippet" har gitt selv korporaler og halvtroppsjefer høye til å drive denne ynlingsbeskjeftigelse.

Da de hadde terrorisert sine egne tilstrekkelig lenge og sperret inne eller tatt livet av opposisjonen, så de seg om etter nye jaktmarker og gikk løs på Europa. De måtte som kjent skaffe seg livsrom, hvilket vil si tørre rom for å kunne utfolde den nasjonale idrett, terrorismen.

Det lyktes dem å gjøre hele Europa til en konsentrasjonsleir - festningen Europa som de kalte den - og overalt hvor de trakk satte de blodige spor etter seg.

Nå jages de hjem igjen, men terrorister til det siste bruker de motene i større målestokk på sin egen sivilbefolkning og gjør Tyskland til et ledarom.

Det er ikke tyskerne som stjeler fisken fra oss, skriver nazistenes hovedorgan "Aftenposten". Fra 10. oktober har England innført skjerpet blokkade og hindrer fiskerflåten i å reise ut. Så nå må selv jøssingene forstå at det er England og ikke Tyskland som får fisken til å forsvinne, skriver bladet.

Et spørsmål: Hvor tok fisken veien for den skjerpede blokkade? - Vi fikk den ikke.

En naziladvokat forteller "Aftenposten" at det ikke alltid er mors beste å reise til Sverige. Mange svindlere og kjeltringer tar veien over grensen.

- Ja, det sitter mange norske nazister internert i Sverige.

I krigens første år innskjerpet tyskerne i Norge at det stred mot folkemoretten at sivilfolket gjorde vepnet motstand.

Nå skryter de av at de har delt ut våpen til hele sivilbefolkningen i sitt eget land.

-0-

Evakueringen av Nord-Norge.

Ministrene Lie og Lippestad er utnevnt til "stattholdere" for Nord-Norge. Begge to reiste nordover 11. oktober. Hensikten er å sette i gang evakuering av sivilbefolkningen fra Ost-Finnmark, først og fremst fra Vardo, Vaasa og Kirkenes, 70 fiskefartøyer er rekvirert. Forholdene er imidlertid slik at transportmidler til en evakuering simpelthen ikke er å oppdrive. Lippestad har allerede gjort viderreis og er kommet til baken til Oslo. Det hen vistnok anser at planene ikke lar seg realisere. Det forlyder imidlertid at en ingeniør Preuthan som også er trad oppover har planlagt at en stor del av befolkningen i Sor-Varanger skal gå til fots 180 km, deretter fraktes til Hammerfest som første stasjon og derfra videre med dampskip. Det ville selvsagt være et strålende propagandanommer: Sivilbefolkningen på flukt over Finnmarksvilla - bolsjevikene kommer. - En rekke politifolk med Stephanson i spissen er også reist nordover. 28 politifolk fra Oslo, samtlig NS, er sent til Tromsø.

Disse panikkerte tiltakene henger utvilsomt sammen med den forverrede militære situasjon for tyskerne i Nord-Finnland og og muligheten for at tyskerne har til hensikt å trekke seg ut av Finnmark. Tyskerne har allerede rekvirert 3/4 av kjøretøiene i Finnmark.

Tirsdag 31/10-44.

4. årgang.

Kirkenes, Jakobsnes, Elvenes, Bjørnevåtn og Svanvik er befridd av russiske tropper, som trengte inn på norsk område i går. Flere flyplasser som tyskerne brukte i kampen mot konvoyene til Sovjetsamveldet, er erobret. I Kirkenes måtte tyskerne rømme så fort at kolossale lagre falt urørt i russernes hender. Depotene skal ha inneholdt ammunisjon og utstyr for hele den tyske Lapplandshær i ett år. -

Ved nyhetssendingen fra London i kveld (torsdag) talte kong Håkon og statsminister Nygårdsvold. Før kongens tale ble kongesangen spilt, etter talen "Ja, vi elsker", og etter statsministerens tale ble den nye russiske nasjonalsang spilt.

Kongen sa i sin tale bl.a.: Den norske regjering traff for en tid siden med mitt samtykke, avtale med Sovjetsamveldet med henblikk på kamphandlinger i Norge. Denne situasjon er nå inntrådt. - Sovjetsamveldet ble likesom Norge, overfalt av den tyske hær, og vi har med begeistring fulgt våre heltmodige allierte i deres forsvarskamp. Når de nå er kommet inn på norsk område, er det oss en glede å kunne samarbeide med dem. Etter avtale med Sovjetsamveldet skal norsk administrasjon og norsk rettspleie igjen innføres i de befriddede områder så snart den militære situasjon tillater det. Det må være en selvfølge for nordmenn at de gjør alt hva de kan for å lette våre allierte i deres og vår kamp for et fritt Norge. Den nye militære situasjon vil kreve nye ofre og lidelser, inntil den endelige seier er vunnet. -

Statsminister Nygårdsvold sa bl.a.: Det var i Nord-norge vi kjempet de siste slag i Norge mot tyskerne. I Narvik var det mange nordlendinger i den felles kamp mot tyskerne, som vi nær hadde slått fullstendig i dette avsnittet, men situasjonen på andre krigsskueplasser gjorde det nødvendig å gi opp. 4 år er gått siden dengang, og krigslykken har vendt seg. Nå er det igjen Nord-Norge som går i spissen, og vi vil gjøre alt for å hjelpe den. Intet offer er for stort når det gjelder å vinne friheten til bakte. Folket i Nord-Norge har lidd meget under denne krigen, og vi er Sovjetsamveldet taknemlige fordi de vil være med i kampen for frigjøringen. Nå er Hitlers tropper på flukt også på dette avsnittet. Og de må bli slått. Hver eneste soldat som slipper vekk sørover er med på å forlenge krigen. Alle nordmenn må derfor være befrielsestroppene - som også skal omfatte norske styrker - behjelpelig. - De første forsyninger av klar og mat vil bli sendt til Nord-Norge så fort det er rådelig. - Vi hilser de russiske tropper som vipenbrødre, som forsvarene for vår felles frihet. Felles kamp og felles ofre vil sikre seieren.

Amerikanske flåte- og flystyrker har i et svært slag ved Filippinene be kjempet en stor del av den japanske flåte, som ble tilføyd svære tap. Over 20 japanske skip er senket eller skadd, herav 2 hangarskip og 5 kryssere. 2 slagskip og 1 stort hangarskip er antagelig senket, mens 6 slagskip og 3 kryssere er skadde. Hertil kommer flere destroyere som enten er senket eller ødelagt. Omlag 150 japanske fly ble skutt ned. Amerikanernes tap er 1 mindre hangarskip og en del destroyere, samt 1 australsk krysser.

Amerikanerne har gått i land på Samar, nær Leyte. På Leyte er 3 flyplasser erobret.

I Nederland trekker tyskerne seg til bakte til Mass, under heftige baktroppskamper. De siste tyskere i Hertogenbosch trenges til bakte. 2.000 fanger er tatt siden søndag. - I området mellom Tilburg og Breda har de allierte fortsatt framgang. - Russerne melder om nye landevinninger i Øst-Prøyssen, hvor Gumbinen er i brennpunktet. Igår ble 2,500 tyskere drept og 48 tanks ødelagt. Isvestia skriver at 8 millioner av Hitlers soldater er drept eller tatt til fange. - I Polen har kampene blusset opp igjen ved Praga. Russiske og rumenske styrker velter fram langs hele den ungerske østgrensen, etter at hele Transsylvania er befridd.

Over 1200 amerikanske bombefly og 700 jagere bombet mål i Tyskland bl.a. Münster, Hannover og Bielefeld i dag. I går bombet 2200 britiske og amerikanske bombefly med 700 jagere olje- jernbane- og industrimål i Tyskland, mens Italia-fly bombet Klagenfurt i Østerrike. 11 fly savnes.

Fra Hjemmefrontens ledelse:

Vi har nettopp fåt vite at fienden skal gå i gang med drastiske tiltak for å knekke motstandsbevegelsen i Norge. Vi må være forberedt på razziar, evsperninger, arrestasjoner og terror i hittil ukjent omfang. Enkelte steder er angrepet allerede begynt, og hovedoffensiven er forestående.

Den norske motstandsbevegelsen lar seg ikke knekke. Men situasjonen er alvorlig. Vi må besikke vårt hus og holde hodet klart. Ved omtanke, kalø beregning og disiplin skal vi bryte angrepet.

Vi har gitt følgende dagsordre:

1. Legg omhu og arbeide i dine forsiktighetsforanstaltninger. Ta ingen uheldige sjangser. Saken krever modig innsats, men dumristighet er fiendens forbundsfello. Uforsiktighet og tankeløshet kan få de alvorligste følger for landet. Den uforsiktige rammer ikke bare seg selv.
2. Skriv minst mulig. Brenn overflødig papirer i dag. Gå minst mulig rundt med hjemmelige papirer på deg. Må du dog, så gjem dem godt.
3. Oppbevar alt hjemmelig stoff slik at fienden ikke finner det ved husundersøkelse eller razzia. Rott på dette i dag.
4. Alle navneller er forbudt. Tilintetgjør dem med det samme.
5. Snakk ikke til noen utenforstående om ditt arbeid i hjemmefronten, ikke din beste venn, ikke din kone. Gjør dette til regel fra i dag.
6. Pass ditt eget arbeid og bland deg ikke opp i andres. Vær ikke nyssgjerrig. Det gjelder å vite minst mulig.
7. Seg deg for. Fienden kan sitte på vakt der du ventet å finne en medarbeider. Forviss deg på forhånd at alt er klart.
8. Gå i dekning når det er fare for at du kan bli tatt. Bli der til faren er over, husk at fienden ikke alltid slår til med det samme. Forveksle ikke lettsinn og mot.
9. Du som står utenfor det aktive hjemmefrontsarbeide må tie stille med det du tilfeldigvis får vite eller kommer over. Det er din plikt.

Det viktigste.

Straks landet vårt er befridd og fienden kjempet ned, trer norske myndigheter til. Norge får selvstendigheten til bakte. Folkestyret og demokratiet gjennomføres og styrkes på lovens og rettens grunn.

Når en bare holder fast ved dette prinsipielle grunnlaget, spiller detaljene ingen vesentlig rolle. Om valgene til storting og kommunestyre kommer noen uker før eller senere, er ikke så viktig. Slikt ordner seg i marsjen. Nå er det ingen grunn til å ri kjøpphester.

Den enige og sterke front som gode nordmenn har reist under krigen, vil vi få bruk for også i fredens byggende arbeid. Vi har i disse år tatt felles luft for å frelse landet. I forhold til dette har tidligere tvistepunkter ikke betydning. De har måttet vike av hensyn til det som større er.

Noe av denne ånd må vi ta med oss når fredens gjerning skal gjøres. Dermed er ikke sagt at det ikke skal være partier. De er nødvendige i et demokratisk samfunn og folkestyrets forutsetning. Men enkelte livsviktige saker må vi kunne løse uten partistrid. Vi nevner en slik sak:

Det skal ikke være arbeidsløshet i Norge.

Blir vi enige om det, har vi også vunnet freden.

Gobbels' siste tale var vel i spakeste laget. Når man unntar den vanlige profeten om at Tyskland skal vinne krigen (beregnet på tyskerne), var det ikke mye igjen av seiersforhåpningene ellers i talen, som nærmest må oppfattes som en frekspol. Spørsmålet for Tyskland er, ifølge Gobbels, vilkårene for en arefull fred. Det er altså ikke lenger snakk om livsrom og festningen Europa, om kolonier og ekspansjonsmuligheter, eller om del og andergang for de demokratisk-plutokratisk-jødiske statene. Nei, bare om fred. Fred for en hver pris for de nazistiske lederne. Ellers måtte tyskerne slåss til siste mann og siste patron. -

Invasjonen på Filippinene

er et viktig avsnitt i den veldige sjøkrig som den amerikanske flåte har utført i Stillehavet. En for en er de japanske baser på den uhyre vrimmel av øyer bombet og erobret. Sist var det Formosa. Nå gjelder det Filippinene. Fredag 13/10 startet den store amerikanske armada fra New Guinea og dro den 2000 km lange strekning til øya Leyte. Troppetransporten omfattet bl.a. noen tusen spesielle jungelkrigere, og landstigningsokspporter. Under landgangen holdt den japanske flåte seg beskjedent i bakgrunnen, mens det japanske flyvåpen tyensynlig var engasjert andre steder. Japanerne har 225.000 mann på øyene. Den amerikanske aksjonen truer de japanske baser på Borneo, Sumatra, Malakka og Burma med å bli avskåret, og en halv million menn blir uten forbindelse med hjemlandet. - Den filippinske øyverden består av ikke mindre enn 7000 øyer, hvorav de fleste dog er ganske små.

Det antas at amerikanerne fra sine nye baser på Leyte først vil sørge for å sette seg ordentlig fast og erobre de nærmeste og viktigste øyer for angrepet går videre mot Japan. Filippinene er intet mål, det er en mellomstasjon på vei til Nippon.

Admiral Haley telegraferte ironisk til sjøen for Stillehavsoperasjonene: "Vi "retirerer" nå mot fienden etter at alle fartøyer av 3. flåte som ble senket av Tokio radio er reddet". - Landstigningen på Leyte kom etter en rekke voldsomme angrep fra luften. På 10 dager ble 1.300 japanske fly ødelagt eller skutt ned, og omlag 100 skip ble senket. Fra København meldes at tyskerne fortsetter med sine razziaer og arrestasjoner i Danmark i så stor målestokk at det tyder på at deres nerver begynner å bli tynnslitte. I forrige uke ble 20 danske sivilpersoner skutt under tyskerne aksjoner.

En Narvik-mann, Barly Pattersen, er skutt i Tyskland. Dødsdommen over ham ble avsagt 2½ måned tidligere.

Hvælsskytter Theodor Hansen fra Slagen ble natt til 23/9 skutt av tyskerne da han satt i sin fiskerbåt alone. Hansen fikk en vakker gravferd. 1.500 mennesker fulgte ham i stum hyllest til graven.

En norsk statsborger, tolleren Eugen H. Tidemansen, er arrestert i Sverige og dømt til 3½ års fengsel (straffarbeid) for spionasje for tysk rogning.

Også i Estland er det avslørt en tysk dødsfabrikk, hvor ikke bare Gestapo men også organisasjonen Todt deltar i massedødene. Ved Klooga, 30 km V for Tallin overtok Todt i september 1943 en leir for 1500 jøder fra Vilno. 19. september 1944 kom det gestapo fra Berlin med en ladning bensinfat, 800 russiske og 700 østriske og polske fanger, 300 av de sterkeste ble beordret inn i skogen til tømmerhugst. De forsvant. Hva som hendte de øvrige er beklageligvis av 85 personer som klarte å komme undan. Gestapo lot bygge 4 avlange tømmervoller, plasserte et antall fanger på dem og skjøt dem. Så la de nye tømmerstokker på og satte det hele i brann. Slik fortsatte de til alle var drept og brent. 3 tømmerhauger er helt forkullet, men i den fjørde var likene bare lettere skaldet av varmen. - I en annen leir i nærheten var hundrevis av fanger innbrent.

Generalene og Hitler.

Avsløringene av de tyske generalers planer om hvordan den neste verdenskrig skal organiseres, synes å ha kastet et nytt lys over striden mellom generalene og Hitler, den som førte til attentatet. Generalenes standpunkt synes å ha vært at Tyskland skulle kapitulere for å oppnå en fred med et samlet rike i behold, og som ikke var verre faren enn nabolandene. Og så skulle straks den nye krigen organiseres. Det ville minst ta 20 år for nabolandene å bringe orden i sin økonomi, regnet de ut, og på den tiden skulle Tyskland atter være foran. Tyskland skulle bare tenke på krigen og dens oppgaver, mens de andre var beskjefte med fredelige sysler. Men Hitler kunne ikke godta denne langsiktige planen, da ville han selv bli satt utenfor og ikke oppleve den neste krigen. Kampen mellom Hitler og generalene er ikke en kamp mellom krigsånd og fredsvilje - det er bare en strid om den beste form for erobringen av hele verden.

+ +

Vårt hemmelige våpen:

f o l k e s t r e i k .

VÅRT LAND. Side 3.

Mange spør seg selv i denne tiden: Er vi så maktesløse at vi rolig må se på stadig nye overgrep og voldshandlinger fra makthavernes side? Nei, det er vi ikke. Vi har et våpen som vi hittil ikke har brukt: folkestreik.

Folkestreik er et nytt ord og et nytt begrep. Folkestreik er hele folkets totale og solidariske innsats i kampen. Når Hjemmefrontens ledelse proklamerer folkestreik, legges hele arbeidslivet død. Fabrikkene og samferdsmede holder seg hjemme. Lærerne møter ikke på skolene osv. De meget nødvendige unntak vil det bli gjort rede for når folkestreik proklameres.

Folkestreik vil bare bli brukt i nødsfall fordi skadevirkningene også rammer oss selv. Men det er visse ting vi ikke kan tåle. Da bruker vi folkestreik. Militær mobilisering eller arbeidsutskrivning av tilsvarende karakter, mord på gisler, deportasjon av nordmenn til Tyskland under slike forhold at de utsettes for lidelser og død, er omstendigheter som kan utløse streik.

Merk dette:

1. Folkestreik vil bli proklamert av Hjemmefrontens ledelse.
 2. Ordren sendes ut gjennom den frie presse og over London radio.
 3. Ingen må la seg rive med i aksjoner som ikke er satt i verk av Hjemmefrontens ledelse.
- Forbered deg om mulig på den situasjon som oppstår når alle tilførsler stanser. Også vann, gass og elektrisitet kan bli avstengt i en kritisk situasjon. Kan du skaffe tørrmelk eller boksemelk til spebarna?

- Den nye sending rasjoneringskort som kom til hist inneholdt 20.000 heft r, syke- og ekstrakort, fordelt på 4 kasser. På "følgebrevet" sto: Til ministerhist fra Kortklubben.

- Quisling har opprettet nok en sordomstol, denne gang for AT. Den kalles Arbeidstjenestens Landsrett. Aalvik Pedersen, formann i den såkalte folkedomstol, er lagmann, og Ragnvald Lassen lagdommer.

- I høst fikk den høyere skoles rektorer pålegg om å levere lister til arbeidskontorene over studentene fra 1943 og 44. Alle rektorene - unntatt nazistene - nektet å utføre pålegget og det ble truffet den ordning at det nazistiske undervisningsråd skulle levere navnelistene. Imidlertid forsvant hele materialet som listene skulle lages etter fra undervisningsrådet for en tid siden. Dets formann, Olav Solum, ble da så oppskaket at han stengte hele kontoret og nektet å ha noen befattning med registreringen. Nå har Kirkedepartementet fritatt rådet fra det farlige i vervet og hr. Solum føler seg trygg igjen. Kontoret er åpnet og man venter i seg rolige dager framover - så lenge rådet holder seg fra å hjelpe til med utskrivningen av studentene.

Nyheterne fredag og lørdag: Russiske tropper rykker videre fram fra Kirkenes og mottar verdifull hjelp av sivilbefolkningen. I Kirkenes har tyskerne fulgt den brente jords politikk. Russiske flåteenheter bombarderte fredag tyske stillinger i Vardø og senket 14 skip utenfor Varangerfjorden. Tirpitz er flytt fra Alta til et sted 6 km fra Tromsø. Times og Døly Telegraph uttaler sin glede over at frihetsverket er begynt. Norge har lovd i godt naboskap til Russland i over 1000 år, og ikke minst den norske handelsflåte har betydd uhyre meget for transportene til Murmansk da det så mørkest ut. Times understreker at innmarsjen i Nordnorge er et ledd i den veldige strategiske planen om en sammenknytning av øst- og vestfronten. - Vestfronten: Britiske og kanadiske tropper gikk lørdag morgen i land på 2 steder på S-Bøveland, og har tatt seg. I lønnen ved Breskens er det tatt 4.700 fanger. Hertogenbosch og Tilburg er rensert for tyskere. Kanadierne har erobret Bergen op Zoom. I Haag har de tyske myndigheter meddelt at byen vil bli ødelagt når den overgis. - I Vogeserne er den tyske krigsforbryter, general Fritz v. Brodowski, tatt til fange. - 2.000 fly bombet jernbane- og krigsmål i NV-Tyskland. - Østfronten: Heftige kamper raser i Gumbinen-området. Flere tyske stillinger er erobret. Görings private jakthytte i Rominternskogen er erobret av russerne.

- 4 -
Kjellere og spiskanre var godt forsynt med mat og vin og delikatesser. - I et særkommunikat melder russene om erobringen av Rutenias hovedstad Uzhhorod sammen med 50 andre steder i utkanten av den ungarske slette. På 7 dager er det tatt 18.000 fanger i dette området. N for Beograd er Ruma befrikk, 55 km fra hovedstaden. - Sørfrenten: 3. arme står mindre enn 4 km fra Forli. - Østent: 2/3 av Lvov er på amerikanernes hender, som også har full kontroll over Sauer. 14.000 japs er falt hittil. - Churchill redegjorde fredag for Moskvakonferansen. Møtet var høyst tilfredsstillende sa han, men først når et nytt møte mellom de 3 regjeringssjefer kan bli holdt før nyttår vil det foreligge endelige resultater. Det var uten tenkt de beste metoder for å bringe Europa fra krigens svøpe snart som mulig.

Nyheter fra London mandag kveld (inkl. søndag):

Russene forfølger den tyske Laplandsarme i Kirkenesområdet, og ytterligere 7 steder, bl.a. Neiden, Munkeby, Lillebukta og Kongsfjell er tatt. En frivillig norsk fiskeflåte frakter troppene videre fram. Til gjengjeld svidde tyskerne av hver eneste grend og praktisk tatt santlige hus i Kirkenes. De som var igjen i byen oppholdt seg i flere dager i kjellerne. - I Bjørnevann ligger Norges rikeste jernmalmsfelter, som utvinnes 70 % av den norske jernmalmen. - Tyskernes tilførsler er blitt forverret gjennom russernes raske hurtige gjennombrudd av Pasviklinjen. - I N-Finnland har russerne tatt Nautsi og finnene Voutso, og begge armene trenger sammen i dette området. Ved Ö-Finnmarks-kysten har russerne senket 11 tyske skip og skadd 2 jagere. Et fartøy på 800 tonn ble kapret. 2 tyske landgangsforsøk i skandinaviske linjene ble slått til bakte.

2 amerikanske fly er utenriksminister Trygve Lie, justisminister og medisinaldirektør Karl Evang kommet til Stockholm, det ene flvet av Bernt Balchen. Igar avla utenriksminister Gunther besøk i den norske legasjon. Lies og Volds Sverigesbesøk har vært planlagt i lengere tid, men et kom nå etter russernes innmarsj i N-Norge har gjort det særlig betydningsfullt. At Evang også er med tyder på at hjelpen til Norge skal drøftes på konferansen.

Svenske aviser melder at britiske speiderfly torsdag var observert over Trondhemsdistriktet. Boston-fly er sett over Nord-Norge.

Flyangrebene: Over 1750 fly var over Tyskland i dag. 300 fly bombet Hamburg og Münster, mens andre fly ba Friburg og Harburg under ild. Tyske sambandslinjer og troppekonsentrasjoner og kanonstillinger er også bombet og 28 tyske soldater drept med mot 10 allierte. For annen natt på rad var Köln utsatt for et luftangrep i natt, etter at nesten 1000 fly forrige dagen bombet byen. Luftangrepet ble likeledes bombet. Også jernbaner og større strekninger, og Berlin-området ble bombet. 1 fly savnes. - Tirpitz fikk en fulltreffer av en 6 tons bombe under angrepet søndag morgen i Tronsø.

Slaget om Tyskland: Hele den allierte linje flyttes nå hurtig fram mot Mosse. Kroda er befrikk, likeledes et sted 8 km fra Bergen og 2000. Under de siste operasjoner i S-Nederland er 100 steder befrikk og 3.000 fanger tatt. Den nederlandske regjering vil gjøre krav på tysk territorium som erstatning for de områder tyskerne ødelegger i Nederland.

Østfronten: I Gubinen-området hvor kampene raser som verst har tyskerne så inn alle sine reserver. Berlin melder om nye tilbaketrekkninger i Latvia. NV Varsjava har russere og polakker ny framgang og en del tettbygde steder tatt, bl.a. Jablona og Kozmunkarda. Etter erobringen av Uzhhorod har russerne tatt det viktige knutepunktet Csop på grensen mellom Rutenia og Ungarn. Russerne fortsetter videre inn over det ungarske sletteland og har nådd elva Wisza. 3.000 fanger er tatt. V for Sata Mare er 40 steder befrikk. I NO-Norge er Kisa tatt. I Jugoslavia er Mitrovitsa ved Save nådd. Jugoslavia har befrikk Split og behersker en lang kyststrekning. 2500 fanger tatt. De står 30 km fra Sarajevo. Tyskerne vil forsøke å slå seg fram til Zagreb. - NV for Rhodos er Piscopo erobret. - Østen: 58 av japanernes 59-4 skip ble senket eller skadd ved Filipinene. - I N-Burma ny alliert offensiv. - Natt til søndag angrep britiske fly ubåtskurene i Bergen.

Tremakts-paktens fiasko.

Det er i høst 4 år siden tre-makts-pakten mellom Tyskland, Italia og Japan med stor pomp og prakt ble høytideligholdt i Berlin. Japan skulde erkjenne og respektere Tysklands og Italias ledelse ved gjennomføringen av "en ny ordning i Europa" og de to europeiske "førerstater" skulde på sin side gi Japan frie hender til å opprette "en ny ordning i det østasiatiske storrum". Og Ciano som representerte Italia ropte ut at den som ville forhindre disse "ordninger" skulde få føle hele den konsentrerte kraft hos tre folk på over 250 millioner mennesker. - Nå - 4 år etter - er det ingen lenger som legger noen vekt på denne verdensallianse, som skulde gjøre alle folk til slaver. Berlin-rom-aksen er brukket og Ciano er hengt av sine egne. Hverken Mikadoen eller Hitler ønsker å minnes om bravadene, som bare bidro til å sveise den øvrige verden sammen til den store oppmarsj som nå snart vil ta knekken på Hitler-veldet. - Det er i og for seg et merkelig fenomen at alt hva Hitler i praksis har foretatt seg er gått stikk i strid med hans uttalelser i "Mein Kampf". Her hufletter han Wilhelm II's statskunst, som lot Tyskland innringes og beseires i en to-front-krig. Og nå har han selv stilt Tyskland i en liknende og ennå værre situasjon. For 4 år siden lot han Ribbentrop lage tremakts-pakten, for med denne tilslørte krigstrussel å hindre Roosevelts gjenvalg som president - og oppnådde bare å gi sin motstander de aller beste sjangser. Tremaktstraktaten deklamerte om fred, men i løpet av det følgende år hadde Mussolini på sjofleste måte kastet seg over Ørkenland 28. nov. 1940, Hitler marsjerte inn i Russland 22. juni 41 og 7. desember fulgte det japanske angrep på Pearl Harbour. Så sterkt er rollene byttet om fra høsten 1940 at tyskerne nå søker å stimulere seg med at de kan gjøre som russerne ved Stalingrad og englenderne etter Dunquerque og de trøster seg med mulighetene for å kunne føre en forbitret partisan-krig. Alle de fantastiske planer fra 1940 er for øvrig døde og begravde. Og samme skjebne vil hele naziveldet få om kort tid. For de mektige harer fra øst og vest vil bane seg vei til nazityrammens hovedkvarter, tross all motstand.

Den svenske sosialminister

Erstav Møller har forleden uttalt at Sverige ikke akter å tillate krigsforbrytere å få asylrett i landet. For øyeblikket er det 61.000 flyktninger i Sverige, derav 25000 nordmenn, 15.000 dansker, 5000 tyskere, østerrikkere og tsjekkere, 5000 estlandssvensker, 6.160 baltere, 2500 finner, 800 russere, 500 franskmenn, 450 nederlendere, 100 jugoslaver og 100 belgiere. Foruten disse flyktninger er der 40.000 finske barn i Sverige.

I en by på Østlandet har en nazibyfogd, som er svær til å rangle, stadig purret på departementet for å få ansatt en byfogdfullmektig. 6 personer ble utskrevet - men alle forsvant. Den 7. var en forretningsmann i et annet fylke, som for mange år siden tok juridikum for å overta sin fars forretning. Mannen tok ikke pålegget høytidelig, da han ikke tidligere hverken har viet tilkænde eller dømt syndere og andre gjerninger som følger med et slikt kall. Men kort tid etterpå ble han hentet av en Stapo-betjent som ført ham til det omtalte byfogdkontor. Byfogden var som vanlig på rangel. Av 1. kontoristen forlangte Stapo kvittering for "fangen". Kontoristen vegret seg; han kunne jo ikke garantere at mannen ikke gikk sin vei når politiet var gått. Imidlertid måtte kontoristen tilslutt kvittere for mottakelsen av konstituert byfogdfullmektig NN og fornøyd forlot Stapo valplassen. - Det viste seg at den konstituerte hverken hadde fått med seg mat, rasjoneringskort eller klar. En riks til departementet ga ham dog reisetilførelse tilbake for å hente tingene sine. Og man venter nå spent på om han virkelig kommer tilbake eller om byfogden framleis venter på en fullmektig som kan overta hans verv, slik at han kan fortsette sine hobbies: piker, vin og sang.